نەوەی نوێ و گوتاری کوردایەتیی … کامیار سابیر

ئەوەی یەکێتیی و گۆڕانی تووشی ئیفلیجبوون کرد، بە پلەی یەکەم، شەخسی یەکەمی حیزبەکان بوون کە حەزیان نەدەکرد کەس لە خۆیان باشتر، ناسراوتر و بەتواناتر بن. حەزیان دەکرد هەموو ئەوانەی بەدەوریانەوەن، لە ژێر کۆنترۆڵی خۆیاندا بن. هەردووکیشیان زادەی سوسیۆلۆجیا، ئەنترۆپۆلۆجیا و ئەتنۆگرافیای مێژوویەکی پڕ لە کارەساتی خوێناویی و کوردایەتییەکی موقییت، ڕەشۆکیی، بێفیکر و بێ ڕوئییە بوون. بە پارتیی، وەرانەکە کەمتر دیارە، چونکە مەرجەعی خێزانیی، چەندین چەرخە، جێکەوت بووە. هاوکات، بە مردنی دواهەمیین مەرجەعی کوردایەتیی، دۆخەکە بە ئاراستەیەکدا دەڕوات کە لە دۆخی یەکێتیی و گۆڕان بچێ و دوو میلیاردێری سیاسیی کە پارە و ئیمکانییاتێکی زۆری ئابووریی و عەسکەرییان لەژێر دەستدایە، مەگەر هەر ئاشی نەزانی ئەم سیستەمە چۆن تێکەڕییە، فاڵی بۆ بگرێتەوە کە چیی ڕوودەدات؟

نەوەی نوێ-نن، بە یەک قائید و بە یەک سەرمایەدار، بە یەک مێنتالیتیی و بیرکردنەوە، نەک بەڕێوە ناچێت، بەڵکو زۆر خراپیش دەپووکێتەوە. سەردەمی قیادەی جەماعیی و کاری بەکۆمەڵ، سەردەمی هێنانەپێشەوەی کۆمەڵێ گەنجە کە جورئەت و ڕوئییە و فیکری سیاسییان هەبێت، جیاواز بێت لە باکگراوەندی حیزبەکانی کوردایەتیی و مێژووی پڕ لە فەشەل و عەمالەتی ئەم سیستەمە چەتەگەرییە. لەبەرەوە دەکرێ، نەخشەڕێگەی سیاسیی نەوەی نوێ، بە کەمترین ماوە جێکەوت بکرێ و پڕۆژەکەیان بکەن بە پڕۆژەی گەنجانەکی زۆری خاوەن (وزە و سەلیقەی سیاسیی و تەحەدداکردن).

ڕیفراندۆم و ویلایەتی موستەعمەرەی شێخنشینیی کوردایەتیی، ئەو تاقیگە گەورەیە بوو، زۆرینەی ڕەهای حیزبە کوردییەکانی کوردستانی(ئێران و عێراق)، لە ڕاستەوە بۆ چەپ، هەروەها جاش-مەرگەکانی ڕێژ و …تاد، وەکو موبایەعەچیی و مورتەزیقەی تورکیا کە ماستەرمایندی ڕیفراندۆم بوو، مامەڵەیان دەکرد. لە ناو هەموو کورددا، بە عەوام و نوخبەوە، چەند دەیان کەسێک بە جورئەتەوە، تەحەدای ڕیفراندۆمیان کرد و بە دەق و بەسەردەمیی، گوتیان" نا بە ڕیفراندۆمی سەربەخۆیی". زۆرینەی ڕەها، یان لەگەڵیدا بوون بەهۆی کوردە ناموسیی و بێفیکرییەوە، یان لە ترسی هەژموونی ناسیۆنالیزمی

کوردایەتیی و تەخوینەکەی، نەیاندەوێرا سەر دەربکەن، یاخود بەهۆی جەهلی سیاسیی و کەمیی لە مەعریفەی سیاسییدا، خەڵکیان سەرپشک کرد بە “نا” و بە “بەڵێ” دەنگ بدەن، یاخود، کەمپەینی بایکۆتیان، بەگەڕ خست. نن، ئەو شانازییەی پێدەبەن دوای ئەو کەسانەی کەمپەینی “نا”یان بۆ ریفراندۆم کرد، ئەویش بە کەمپەینی “نەخێر لە ئێستادا”، بەچوون و ئەکتی سیاسییان تێکەڵ کرد، بەڵام ئایا دەتوانن بە بێ فیکر و روئییەی سیاسیی، درێژە بەو تاکتیکە بدەن و بەرە و ستراتیژی سیاسیی، بەرن؟

ئەمە لە کاتێکدایە، مەبنەای بییرکردنەوەیان پێش راگەیاندنی ریفراندۆم، نەک هەر ڕۆشن نەبوو، بەڵکو بە ئەدەبیاتەکەی کوردایەتیی، دانیشتنیان لەگەڵ مالیکیی و عەبادیی ڕەت دەکردەوە و گاڵتەیان پێیان دەکرد. هاوکات، لە نییەتپاکیی بارزانیی، دڵنیا نەبوون بۆ ئەوەی بە جدیی بچنە پشت کەمپەینی بەڵێی ڕیفراندۆمەوە و لایەنگریی لە راستگۆیی ! و نییەتی سەربەخۆیی بکەن! بە کورتییەکەی لەسەرەتاوە، بە وەهمی دەوڵەتسازیی، خۆشخەیاڵ بوون. تەنانەت، بەکارهێنانی “نا لە ئێستادا” (نەخێر بۆ لەکاتیی و زمانی شەعبیی)، نیشانەی ناڕۆشنییان بوو لەسەر ئەجێنداکانی پارتیی و ئاکپارتی، هەروەها خۆشخەیاڵیی و حەنینیان بە ریفراندۆم و عاطیفەی سەربەخۆیی، هەبوو بەڵام لە کاتێکی تردا دەیانویست و لە ئێستادا (سەردەمی ریفراندۆمەکە) نەیاندەویست. عەقڵانییبوون،ئەوەیە نەک هەر کاتی ریفراندۆم نەبوو، بەڵکو ناکرێ بە مەسەلەیەکی هەستیاری نەژادیی و نەتەوەییە، سەرمایەگوزاریی سیاسیی لەسەر ئەو بابەتە بکرێ، ئەم قییەمقییەمەی قازەکانی کوردایەتییش، بە ئەجێندای ئەردۆغانیزم، بەرێت.

وەڵای هەموو کەموکوڕییەکان و ناڕۆشنییەکان، کەمەڵێ گەنج، بۆ یەکەمجار لە مێژووی سیاسیی کورددا، بە جورئەتەوە، تەحەداکردنیان لە سیاسەتدا لەسەر مەسەلەیەکی نەتەوەیی کە تا رادەی کەڵەت، قودسییەتی پێدراوە، تەوظیف کرد و بە شەهامەتەوە، بە ریفراندۆمیان گوت” نا”، ئەمە نەک هەر جێگەی دەستخۆشییە، بەڵکو رچەشکێنییەکی گەورەی سیاسییشە. ئەوەی ئێستا ماوەتەوە، چۆن سەرمایەگوزاریی لەسەر ئەم مەسەلەیە دەکەیت و ئیدامە بە پرۆژە، بە فیکر و مەعریفەی سیاسیی و مانیفێستە سیاسییەکانی خۆت دەدەیت؟

بە ئەوەی لە کوردستانی عێراقدا، سەرکەوتووبیت، دەبێ تەواوی ئەو تەجروبە فاشیلانەی لە سەردەمی ژێکاف، کاژیک، پارتیی و شەڕشەڕ چەتەگەرییە عەمالەتەکەی ئەیلولەوە کەڵەکە کراون، بە شێشی نوێ و

گەڕانیشەوە، بە ئیسلامییە رادیکاڵ و ئیخوانییەکانیشەوە، بە چەپە فەندەمەنتالیست و ئایدیۆلۆژیستەکانیشەوە، تێپەڕنیت و نموونەیەکی عەقڵانیتر، واقیعیتر، نیشتمانیتر و عەمەلیتر، جێکەوت بکەیت.

ئەوەی یەپەگە و یەپەژە، یان هێزەکانی سوریای دێمۆکراتیی لە کوردستانی سوریا کردوویانە، لەناو ئەو هەموو جەهەننەمە سیاسیی و عەسکەرییەدا، لەناو ئەو هەموو وەحشە ئایدیۆلۆژییەی داعش، نوصرە و مورتەزیقە جەراوجەرەکانی ئەردۆغان (بە جاشەکانی ئەنەکەسەیشەوە) و هێزەکانی بەشار ئەسەددا، نەک هەر جێگەی دڵخۆشیی و دەستخۆشیکردنە، بەڵکو نموونەیەکە لە جیهاندا وێنەی نییە. نموونەی ئاوەدانیی، ئاشتەوایی، پێکەوەژیان، نموونەی جەرائەتی شەڕکردن و پرەفێشناڵیزم لە ئاوەدانکردنەوە و ئیدارەدانی ناوچەکەدا، لە ناو ئەو هەموو هاوکێشە سیاسیی و عەسکەرییە ئاڵۆزەدا، لە نێوان جەبەروتی ئەمەریکا و روسیا، جەبەروتی میلیشیاکان و هەژموونگەریی ئێران، وەڕای هەڕەشەکانی داعش و ئەردۆغان، بەڵام بەهەموو ستاندەردێک، یەکێک لە سەرکەوتووترین نموونەی تەحەداکردن، بەرگریی و ئاوەدانکردنەوەیان، بە ئاکام گەیاندووە. تەنانەت ئەگەر سبەی رۆژ ببن بە قوربانیی سیاسەتی نێودەوڵەتیی و ئیقلیمییش، لەماوەی ئەم ٨ ساڵەدا، نموونەیەکیان پێشکەش بە خەڵک و جیهان کرد، بەشانازییەوە، مێژوو، تۆماری دەکات.

ئەو ئازایەتیی و خۆڕاگرییەی قەسەدە (قوات سوريا الديموقراطية)، ئەو تۆلەرانس و ئیدارەدان و بەڕێوەبەرایەتییە، چەند جەرائەتی سیاسیی و عەسکەریی پەکەکەی لە پشتەوەیە؟ چەند عەقڵی گەورە و بە تەجروبەی لە پشتەوەیە؟ بەڵام لە هەموویان گرینگتر، بە تایبەتیی ئەوەی تورکمانەکان، عەرەبەکان، ئەتنیکەکان و مەزهەبەکان و طائیفەکانی تر لە مامەڵەی سیاسیی و عەسکەریی کوردەکانی سوریا رازیین، بەچوونە فیکرییەکانی ئۆجەلانیان لە پشتەوەیە. بە کورتییەکەی، ئەو هەموو سەرکەوتنە سیاسیی، عەسکەریی، کۆمەڵایەتیی و ئابوورییە، لە ناو ئەو هەموو شەڕوشۆڕ و گەمارۆیەدا، بتوانێ دەیان هەزار عەرەب، تورکمان، چەرکەس، مەسیحیی و صەدان لاوی بیانیی لە جیهانەوە، تەجنید بکەن، ئەمەریکای لاتینیی، ئەوروپایی، ئوسترالیایی، ئاسیایی و تەنانەت باکگراوندی جوولەکەیش، تەجنید بکەن و لە کوردەکان باشتر داکۆکیی لە سیستەم و لە قەوارەکە بکەن، بە ئازایەتیی، عەقڵانیی و واقیعیی فیکر و دیدە سیاسییەکانی ئۆجەلان دەگەڕێتەوە. بە کتێبەکانی ئۆجەلان، بە ئەو فیکرە ساغڵەم و پڕ لە جەرائەتەی ئەو و فیکری نیشتمانیی و عەقڵانیی ناو کتێبەکانی

دەگەڕێتەوە کە دەوڵەتی نەتەوەیی رەت دەکاتەوە و قەوارەیەکی نیشتمانیی و پێکەوەژیانی هاوبەش و رێزگرتن لە ئیرادەی سیاسیی یەکتر، جێکەوت دەکات. سەرکەوتنی کوردەکانی سوریا بۆ ئەوە دەگەڕێتەوە کە فاشیزمی نەتەوەیی جێکەوت ناکەن، بەڵکو تۆلێرانسی نیشتمانیی، ئازادیی و دێمۆکراسیی جێکەوت دەکەن(ئەم دێمۆکراسییە، جاشمەرگەی کوردایەتیی رۆژ ناگرێتەوە، چونکە مورتەزیقەی ئەردۆغانن).

بۆ نموونە لە کوردستانی عێراق، زۆرینەی تورکمانەکان، مەسیحییەکان، بگرە بەشێکی زۆری ئێزیدییەکان و ژمارەیەکی زۆری عەرەبیش(لە سوننە و لە شیعە) کە رقیان لە حیزبی کوردیی و لە کوردە، تا رادەی راسیزم و فاشیزم، حیقدیان بەرامبەر بە کورد هەیە، هەر بە خراپیی ئەوان ناگەڕێتەوە، بەڵکو بۆ ئەو فاشیزمەی کوردایەتیی دەگەڕێتە کە نەک نەیتوانیوە، پێکەوەژیان و رێزگرتن لەیەکتر بکات بە مەبنای کاری سیاسیی و کۆمەڵایەتیی خۆی، بەڵکو هەمان ئەو فاشیزمەی عوروبە بەرامبەر گەلی کورد دەیکرد، فاشیزمەکەی کوردایەتییش هەمان کاری بەرامبەر ئەوان دەکرد. بە دڵنیاییەوە نوخبەی موحەقەق ئەحمەقی کوردیش لە کوردستانی عێراق و تاراوگەیش، بەشێکی زۆر لەم حەماقەتەی کوردایەتییان بەر دەکەوێت کە ناسیۆنالیزمی کوردایەتییان دەمەزەرد دەکردەوە و ئاویان لە ئاشەکەی رائیدی فاشیلی کوردایەتیی و میرنشینییە- شێخنشینییە- قوبرصییە- رەعییە ئەفسووناوییەکەی دەکرد. بە پێچەوانە، زۆر زۆر بە دەگمەن لە کوردستانی سوریا، عەرەبێک، مەسیحییەک، تورکمانێک و چەرکەسێک دەدۆزیتەوە کە رقی نەژادیی و طائیفیی لە کورد بێت، هۆکارەکەی ئازایەتیی ئەمان نییە کە فاشیزم و راسیزمیان بەرامبەر بە کورد نییە، بەڵکو ئازایەتیی پەکەکە، یەپەگە و یەپەژەیش نییە، تەنیا و تەنیا ئازایەتیی و تۆلێرانسی فیکریی و عەقڵانیی کتێبەکانی ئۆجەلانە کە ئەو دونیایەی لە مەزائیکی سیاسیی، نەژادیی و نەتەوەیی جیاواز دروست کردووە کە یەکتریان خۆش بوێت و رقیان لەیەکتر نەبێتەوە. جارێکیتریش جەخت لەوە دەکەمەوە، تەنیا و تەنیا جاشمەرگەکانی رۆژ، رقیان لە ئیدارەی کوردیی و دەسەڵاتی قەسەدەیە لە کوردستانی سوریایە کە بە نەژاد ئەم مورتەزیقانەی کوردایەتیی، بە حیساب کوردیشن.

یەکێک لە هەرە هەرە زەقەکانی نن، ئەوە بوو، قورسایی خۆیان خستە سەر هەڵبژاردنی پارلمانی کوردستان، لە کاتێکدا دەبووایە بیخەنە ئاستی عێراق. ئابووریی و سیستەمی سیاسیی کوردستان، بە بەغدادەوە

بەستراوە. دەبێ لە رێگەی دەوڵەتی فیدراڵییەوە، سیاسەت بکرێت. وێڕای گەندەڵیی و خراپی هەلومەرجی سیاسیی عێراق، وێڕای ئەوەی کۆمەڵێ دزی گەورەی طائیفیی لە بەغداد، حوکمڕانیی دەکەن، بە رای من، حکومەتی هەرێم، جگە لە کۆمەڵێ چەتە کە طاعون بڵاو دەکەنەوە و تاڵانچیین بە قەبارەی دەیان میلیاردۆلار، هیچ شتێکی باشیان بۆ هەرێمی کوردستان نەکردووە. بۆ ئەوەی نەوەی نوێ سەرکەوتوو بێت، دەبێ بوعدی عێراقیی هەبێت و واز لە گغوگاڵی سیاسەتی کوردیی لە چوارچێوەی هەرێمدا بهێنیت. سەرکردایەتیی پارتیی لە دۆخەکە باشتر تێگەیشتوون، وێڕای حەماقەتی ریفراندۆم، ئێستا بە توندیی و بە تیژیی، بە خێرایی و بە حەماسەوە، بۆ بەغداد گەڕانەوە. تەنیا و تەنیاش لە رێگەی دەوڵەتی عێراق و سیادەی عێراقەوە(بە کوردستانیشەوە)، دەکرێ ئەم وەرەمە خەبیثەی کوردایەتیی کە رێک رۆڵی میرەکانی سەردەمی عوثمانییەکان دەبینن، وردە وردە کیمیاویی لێ بدرێ و نەهێڵرێت لەوە زیاتر بڵاو ببێتەوە، لای کەم ئاییندەی نەوەکانی دواتر، وەکو ئێستا، یەخسیری ئەم سیاسییە فاشیل و دزانەی کوردایەتیی ن□ب□ن. بە کورتییەکەی ئەم سەرخەتە سیاسیی و ئەم مانیفێستە سیاسییانەی لەم زنجییرە وتارانەدا باسکران، سەرمەشقی سەرکەوتن یان فەشەلی نن بەیان دەکەن، لە ئاییندەی نزیک یان دووردا، ئەوە روون دەبێتەوە کە تا چەند لە گوتاری حەماقەتی کوردایەتیی نزیکن یان دوورن؟

-________

ئەمە کۆتایی ئەو زنجییرە وتاران□ بوون لەسەر نن، نووسران.

بۆ خو□ن□ند□ن□وەی بەشەکانی تری ئەم باسە کلیکی ئەو لینکانەی خوارەو□ بکەن ......

بەشی یەکەم ....

بەشی دووەم ....

بەشی سێیەم ....